

2012 NYARÁNAK IDŐJÁRÁSA

WEATHER OF SUMMER 2012

Vincze Enikő

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., vincze.e@met.hu

2012 nyara hazánkban több szempontból is rendkívülinek bizonyult: az idej volt a 2. legmelegebb, a jóval átlagon aluli csapadékaival pedig a 11. legszárazabb nyár is egyben az elmúlt 112 év viszonylatában. Az évszakon belül az egyes hónapok is előkelő helyet foglalnak el a hónapok rangsorában (homogenizált, interpolált adatok alapján): a legmelegebb júliust, a 4. legmelegebb augusztust és a 4. legmelegebb júniust jegyeztük 1901 óta. A rendkívül meleg és hőhullámokkal tarkított nyári időszakot szárazság is kísérte: augusztusban az 1971-2000-es normál időszak alapján átlagosnak mondható csapadékmennyiség mindössze 13%-a hullott le hazánkban.

Június. A június havi átlaghőmérséklet zömmel 19-21°C között alakult az országban, ennél alacsonyabb értékeket a magasabban fekvő területeken regisztráltunk (16-19°C). A teljes hónap átlagában hazánk területén az 1971-2000 közötti normálhoz képest a megszokottnál mindenhol melegebb volt. A legnagyobb pozitív anomália Szeged környékén jelentkezett, itt a havi középhőmérséklet több mint 3 fokkal meghaladta a harmincéves átlagot. A hónap során a harmadfokú hőségriadó kritériumának megfelelő hőhullámot is jegyeztünk több helyen (a napi középhőmérséklet legalább 3 napon keresztül magasabb 27°C-nál), például Budapest-belterület állomásunkon a június 18-22. közötti időszakban. Az országos napi középhőmérsékletek alakulásában is megfigyelhető az erős emelkedés ebben a periódusban – a hónap egyes napjait tekintve országos átlagban a normáltól leginkább eltérő értéket június 19-én és 20-án regisztráltuk, ezeken a napokon átlagosan 7,8°C-kal volt melegebb az országban a megszokottnál.

A júniusban jegyzett küszöbnapok száma is a szokásosnál melegebb hónapra utal: a júniusban jellemző 15 nyári nap helyett 2012-ben 20-at regisztráltunk országos átlagban (nyári nap: a napi maximumhőmérséklet, azaz $t_x \geq 25^\circ\text{C}$); hőség napból pedig ($t_x \geq 30^\circ\text{C}$) háromszor annyi, összesen 9 jelentkezett az ország területén, mint általában. Egy forró napot is regisztráltunk ($t_x \geq 35^\circ\text{C}$), holott a sokéves átlag alapján júniusban nem szokott forró nap előfordulni.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:
38,2°C Bugac (Bács-Kiskun megye) június 30.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:
2,8°C Zabar (Nógrád megye) június 2.

A harmincéves átlaghoz viszonyítva 2012 júniusa országos átlagban szárazabb volt a normálnál, hazánk legnagyobb részén az átlagos csapadékmennyiségnek mindössze 70%-a hullott. A legszárazabb terület DK-en, Szeged (külterület, 18,2 mm) és Csólyospálos (17,3 mm) környéke volt, itt a szokásos csapadékmennyiség mindössze 20-30%-a hullott le. A hónapban regisztrált legalacsonyabb összeg (Csólyospálos) csak 25%-a a szokásos csapadékmennyiségnek, ugyanakkor a legesősebb területeken ez az érték másfél-kétszerese a sokéves átlagnak. A legtöbb esőt a hónapban az északkeleti-keleti területek kapták, de az országban többfelé regisztráltunk 60 mm feletti csapadékösszeget, mely megközelíti a 74 mm-es, sokéves átlagot.

Csapadékos napból 10-et regisztráltunk, a normál 11 nap.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:
157,2 mm Aggtelek (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:
17,3 mm Csólyospálos (Bács-Kiskun megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:
59,6 mm Nyíregyháza Napkor (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) június 12.

Július. Júliusban legkevesebb 1,3°C-kal mindenhol melegebb volt hazánkban a megszokottnál – a harmincéves átlagot leginkább meghaladó középhőmérsékletű területeken (D-DK) akár 4°C-kal is. A havi átlaghőmérsékletek ÉNy-DK irányú növekedése volt megfigyelhető az országban. Míg az ÉNy-Ny-i határszélen 21-22°C közötti átlaghőmérsékletek voltak jellemzőek, az ország közepén húzódó DNy-ÉK sávon ez az érték 24°C körül mozgott, a DK-i területeken pedig már 25°C-os átlaghőmérsékletek adódtak. A napi középhőmérsékletek alakulását tekintve a hónap első 10 napján – egy hőhullámnak köszönhetően – a sokéves átlagnál jóval magasabb napi értékeket figyelhetünk meg, majd egy erős visszaesést követően a hónap vége felé ismét a megszokottnál melegebb napokat jegyeztünk. Számos új rekord is született a hőhullámhoz köthetően. Július 1-jén a minimumhőmérsékletek sokéves napi maximuma 25,0°C-ra, a középhőmérséklet sokéves napi maximuma

30,9°C-ra módosult – mindkét új rekord a tatai állomásunkon született. Július 2-án Túrkevéen regisztráltunk új napi abszolút maximumhőmérsékleti rekordot (38,4°C), míg július 3-án Budapest-belterület állomásunk adatai alapján a minimumhőmérsékletek sokéves napi maximumának új rekordja 25,4°C.

A júliusi hőmérsékleti küszöbnapok szintén egy rendkívül meleg júliusi időszakról adnak képet: a megszokott 21 nyári nap helyett 26-ot regisztráltunk, hőség napból pedig a normál több mint kétszeresét, 16-ot. A legdrasztikusabb változást azonban a forró napok számában láthatjuk: míg a harmincéves országos átlag alapján júliusban nem jegyezzük forró napot, 2012-ben 6 nap is megfelelt a forró nap kritériumának.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

39,5°C Tiszaroff (Jász-Nagykun-Szolnok megye) július 6.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

5,8°C Zabar (Nógrád megye) július 17.

A csapadék térbeli eloszlása igen változatos képet mutatott júliusban – míg a legcsapadékosabb helyeken közel háromszor annyi eső esett, mint a sokéves átlag, a középső területeken ez az érték 60-80% között alakult. A legtöbb eső az ország északi és nyugati területeire jutott, itt 150-200 mm csapadék is hullott a hónapban. A délebbi részekben jellemzően 30-35 mm eső esett, azonban DNy-on szárazabb területek is kialakultak. Mindszentgodisa (Baranya megye) környékén a szokásos mennyiség mindössze 20-30%-a hullott.

2012 júliusában a megszokottnál több esős napot jegyezhetünk: az átlagosan 9 esős napot hozó hónapban idén 11-et számoltunk országos átlagban.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

339,5 mm Sopron Görbehalom (Győr-Moson-Sopron megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

8,0 mm Mindszentgodisa (Baranya megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

112,7 mm Miskolc Diósgyőr (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) július 29.

Augusztus. Az idei nyári hónapok tendenciájának megfelelően az augusztus is melegebb volt hazánkban a megszokottnál, a havi átlaghőmérséklet több helyen 3-4 fokkal is meghaladta az 1971-2000-es normál értékét. Szeged, illetve Pécs környékén jegyeztük a legnagyobb középhőmérsékleti anomáliát, ezeken a területeken 4-4,5°C-kal adódott magasabb havi átlaghőmérsékletet a szokásosnál. A havi átlaghőmérséklet a D-i, DK-i területeken 23-24°C között, az ország középső területein 22-23°C között alakult, míg az északi régiókban átlagosan 21-22°C volt jellemző. Két hőhullámról is beszámolhattunk a hónapban, melynek köszönhetően több hőmérsékleti rekord is megdőlt. Augusztus 24-én Baja Csávoly állomásunkon 40,4°C-os napi maxi-

mumhőmérsékletet mértünk, mely az 1901 óta feljegyzett értékek között új napi rekord. A középhőmérséklet sokéves napi maximumát emelhetjük még ki, mely 4 alkalommal dőlt meg augusztusban (augusztus 6., 31,6°C Pécs, augusztus 23., 30,8°C Szeged, augusztus 24., 31,1°C Szeged, augusztus 25., 30,9°C Pécs). Ugyanakkor hideg rekord is született, háromszor megdőlt a hónapban a napi legalacsonyabb minimumhőmérséklet (mindhárom alkalommal Zabar állomásunkon, például augusztus 28-án 1,7°C-os értékkel).

Nyári napból 27-et jegyeztünk a megszokott 20 helyett, hőség napból pedig 16-ot az átlagos 7 helyett. 2012 augusztusa 6 forró napot is hozott, a szokásos érték a hónapban 1.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

40,4°C Baja Csávoly (Bács-Kiskun megye) augusztus 24.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

1,7°C Zabar (Nógrád megye) augusztus 28.

A megszokottnál jóval melegebb nyarat az augusztusi csapadékhány is tetézte: az ideai augusztus rendkívül száraznak bizonyult, az ország jelentős részén alig esett eső a hónapban, az 1971-2000 időszak szerinti átlagos csapadékmennyiség mindössze 13%-a hullott le országos átlagban. A normáltól leginkább eltérő értékek zömmel az ország középső részén figyelhetők meg (Pest, Fejér, Somogy, Heves, Bács-Kiskun, Csongrád és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben), itt a megszokott mennyiség 0-5% közötti értékeit jegyeztük (0-10 mm között). Azokon a területeken is legfeljebb a normál 60-80%-a esett, ahol a hónap legnagyobb csapadékösszegeit regisztráltuk. Az egyetlen kivétel Bikács térsége, itt mértük a legnagyobb havi csapadékösszeget is, 58,8 mm-t, mely a sokéves átlag 108 %-a. A legcsapadékosabb nap 26-a, ekkor az országos átlag 2,2 mm volt.

A szokásos 8 csapadékos nap helyett idén csak 3 jelentkezett országos átlagban, mely szintén az augusztusi, szélsőségesen alacsony csapadékmennyiségről ad információt. Zivataros napokból is mindössze egyet számoltunk, míg a megszokott érték a hónapban 3 nap.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

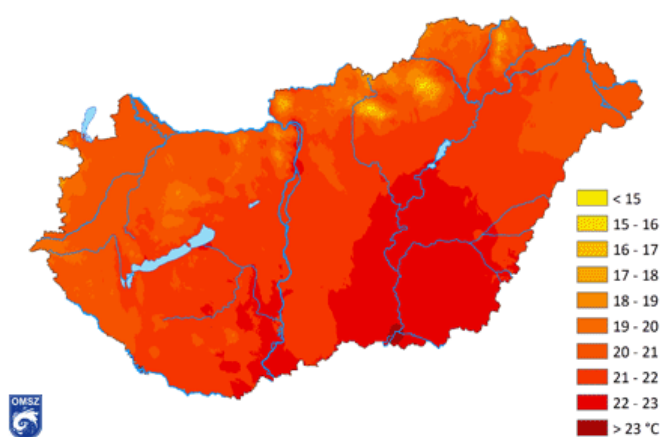
58,8 mm Bikács (Tolna megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

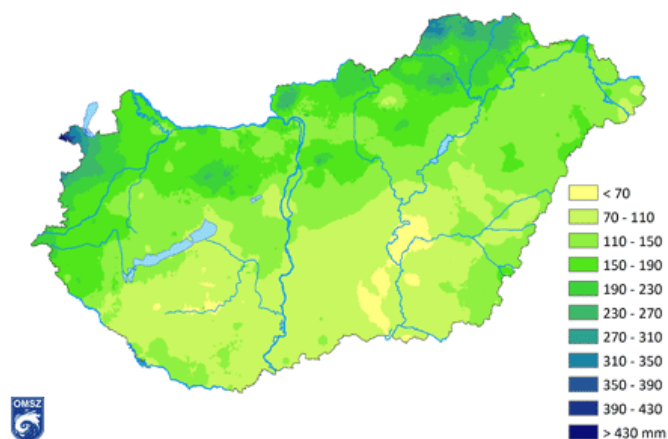
0,0 mm Budapest Vízafogó (XIII. kerület), Budapest Kispest, Budapest Ferenchegy, Cserkeszölő, Isaszeg Falumúzeum, Kétpó, Mezőhék, Nagykovácsi, Nógrád-szakál, Tiszadorogma, Tiszaörs, Zsámbok

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

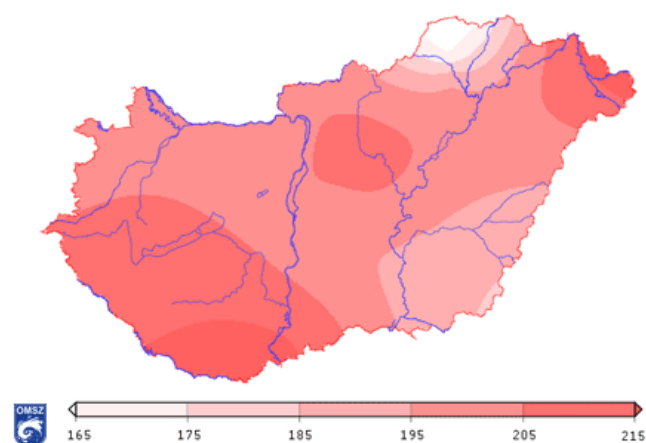
55,5 mm Bikács (Tolna megye) augusztus 3.

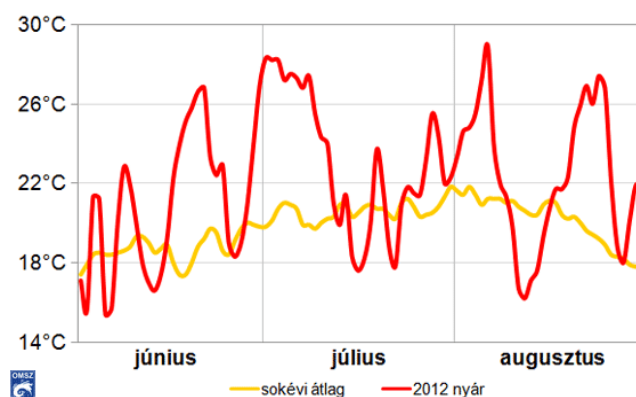
1. ábra: A nyár középhőmérséklete (°C)

2. ábra: A nyár csapadékösszege (mm)

3. ábra: A nyár globálsugárzás összege (kJ/cm²)

4. ábra: A nyár napi középhőmérsékletei és a sokéves átlag (°C)

2012. nyár időjárási adatainak összesítője

Állomás	Napsütés (óra)		Hőmérséklet (°C)						Csapadék (mm)			Szél
	Évsz. össz.	Eltérés	Évsz. közép	Eltérés	Max.	Napja	Min.	Napja	Évsz. össz.	Átlag %-ban	≥ 1mm napok	Viharos napok
Szombathely	825	107	21,2	2,8	36,5	2012.06.30	5,4	2012.06.06	174	77	22	12
Nagykanizsa	-	-	21,6	2,8	38,1	2012.08.22	4,0	2012.06.06	94	39	16	3
Siófok	994	179	23,5	3,4	38,2	2012.07.01	11,8	2012.06.06	80	42	15	19
Pécs	1021	201	23,4	3,6	38,2	2012.08.24	8,1	2012.06.06	113	54	10	5
Budapest	990	213	23,2	3,1	37,7	2012.07.06	8,9	2012.06.06	138	83	15	9
Miskolc	888	173	21,8	2,8	36,0	2012.08.06	10,0	2012.06.03	234	112	30	7
Kékestető	845	95	16,9	2,8	28,5	2012.07.06	5,7	2012.06.06	190	72	28	11
Szolnok	983	165	23,6	3,5	39,5	2012.08.06	9,6	2012.08.14	72	42	11	-
Szeged	1072	264	23,3	3,2	39,4	2012.08.24	7,9	2012.08.12	69	39	7	8
Nyíregyháza	-	-	22,0	2,7	38,2	2012.08.06	7,6	2012.08.29	151	79	16	14
Debrecen	1032	238	22,8	3,2	37,5	2012.08.06	7,8	2012.08.29	136	66	16	4
Békéscsaba	1079	268	23,0	3,3	38,4	2012.08.24	8,0	2012.08.29	112	58	15	10